

ОБРЪЩЕНИЕ НА ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ ОТНОСНО ИЗБОРА НА НОВ ГЛАВЕН ПРОКУРОР НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Уважаеми дами и господа членове на Висшия съдебен съвет,

С решение № 1947/18.07.2019 г. Висшият адвокатски съвет прие становище относно качествата, които трябва да притежава кандидатът за главен прокурор на Република България, и го обяви публично.

Според становището на Висшия адвокатски съвет бъдещият главен прокурор на Република България следва:

– да е високообразован юрист със задълбочени теоретични (на академично ниво) и практически познания по специфичните конституционни функции на прокуратурата;

– да познава съвременните тенденции в развитието на прокурорската институция и да има волята да ги провежда в практиката;

– да работи за утвърждаване на принципите на независимост, законност, безпристрастност, ефективност и справедливост в работата на прокуратурата;

– стриктно да се придържа към спазване на конституционните принципи и норми, европейските правила и общочовешки ценности;

– да зачита и да е зачитал и в досегашния си професионален и личен живот върховенството на закона и правото, правата, свободите, честта и достойнството на човека;

– към момента на избора да не заема пост в ръководството на политическа партия, парламента или правителството;

– да е заслужил обществен авторитет с принципност, честност, почтеност и личен морал;

– да уважава и да отдава заслуженото на адвокатурата и отделните адвокати като необходими и задължителни участници в правната система, без които е невъзможно нормалното функциониране на всяка правова държава;

– да е разпознаваем естествен лидер на цялата правна общност, човек с богата култура и ерудиция, с неоспорими морални и етични качества.

Висшият адвокатски съвет е изразител на единството, самоуправлението и независимостта на българската адвокатура. Съзнавайки своята конституционна роля и отговорност не само към адвокатурата, а и към цялото общество, Висшият адвокатски съвет изчака разумно дълъг срок, преди да изрази официално своята позиция по кандидатурата на г-н Иван Гешев за главен прокурор, и се запозна:

– с Концепцията за стратегическо управление на Прокуратурата на Република България, представена от кандидата,

– с докладите на комисията по атестирането и конкурсите и на комисията по професионална етика към прокуратурската колегия на ВСС,

– с отговорите на кандидата по поставените въпроси, дадени при изслушването му в етичната комисия, проведено на 17.09.2019 г., и

– с публично изразените разбирания на кандидата относно конституционно установената роля и функции на главния прокурор.

Висшият адвокатски съвет счита, че г-н Иван Гешев не притежава нужните качества, за да може отговорно, професионално, безпристрастно, справедливо и при спазване на принципа на законност и на върховенство на правото да осъществява функциите на главен прокурор на Република България.

Конституционно установената роля на прокуратурата у нас не се свежда единствено до участие в наказателните производства. На прокуратурата и в частност на главния прокурор Конституцията възлага осъществяването на общия надзор за законност, в рамките на който прокуратурата следва да защитава обществената

интерес, правата на човека и основните свободи, както и да гарантира утвърждаването на върховенството на закона. Поради това Висшият адвокатски съвет намира за абсолютно неприемливи и несъвместими с конституционната роля на прокуратурата разбиранията на кандидата, отразени в концепцията му, че липсата на справедливост няма как да бъде обяснена или оправдана с нищо, още по-малко с буквата на закона, съчетана с идеята на кандидата за промени в наказателния процес, който бил твърде формален. Тези разбирания поставят под съмнение основния конституционен принцип за върховенството на закона. Справедливост има само там, където законът се прилага точно и еднакво спрямо всички и където процесуалният закон е гаранция за нейното постигане.

В концепцията на г-н Гешев дори не е спомената адвокатурата, нито е разпозната и отчетена нейната роля в защитата на правата и законните интереси на гражданите. Изразеното публично становище на г-н Гешев, че адвокатът *взима пари от хората, които защитава, независимо каква е истината*, е абсолютно неприемливо. Незачитането на конституционната роля на адвоката като защитник на гражданите при опазване на законните им права и интереси означава отричане на конституционно гарантираното право на защита на всеки пред държавните органи, включително следствието, прокуратурата и съда (чл. 56 от Конституцията), а оттам – и незачитане на устоите на самата правова държава.

Няма правова държава там, където няма гарантирано право на защита. Няма ли професионална защита, каквато по Конституция се осъществява от адвокатурата, няма гаранции за прилагане на презумпцията за невиновност, нито за справедлив процес.

Всеки български гражданин има право да изразява мнението си и да го разпространява чрез слово (чл. 39 от Конституцията), както и право на мирен протест (чл. 43 от Конституцията). Затова е абсолютно неприемливо становището на кандидата, че критиките и протестите срещу кандидатурата му имат за цел да препятстват процедурата по избор на главен прокурор. Гражданите,

които протестират или изразяват несъгласие, упражняват конституционно признати права, които именно прокуратурата и в частност главният прокурор са призвани да бранят.

Главният прокурор стои начело на прокуратурата и затова следва да бъде готов да приема обосновани критики както към собствената си дейност, така и към дейността на прокуратурата като цяло. Тази дейност се осъществява изцяло в обществен интерес и обществото е особено чувствително към нея.

Няма съмнение, че прокурорите подобно на всички български граждани имат право свободно да изразяват мнението си и да участват в обществения дебат по въпроси, касаещи съдебната система и правораздаването като цяло. Изразяването на мнение обаче следва да е в рамките на правомощията на прокуратурата и да не поставя под съмнение прокурорската независимост и безпристрастност. Прокурорите не могат да коментират факти и обстоятелства, касаещи текущи дела, а още по-малко публично да оповестяват вината на лица, за които няма влязла в сила присъда.

Затова Висшият адвокатски съвет счита, че публичните изявления на кандидата за главен прокурор, съдържащи обвинения срещу граждани и твърдения за извършени от тях престъпления, са недопустими, защото не само игнорират изцяло презумпцията за невинност, но и засягат достойнството и честта на обвиняемите, като не зачитат и международните стандарти за защита на правата на човека и основните свободи.

Уважаеми дами и господа членове на Висшия съдебен съвет, Висшият адвокатски съвет счита, че кандидатът г-н Иван Гешев не показва, че притежава нужните качества, за да бъде избран за главен прокурор на Република България и да отговори на високите очаквания на правната общност и в частност на адвокатурата, а и на обществото като цяло.

Обръщаме се към Вас с искане да не одобрявате кандидатурата на единствения кандидат за главен прокурор, да прекратите настоящата и да насрочите нова процедура.

Висшият адвокатски съвет се надява, че ще имате воля и смелост да проведете честна и справедлива процедура за избор на нов главен прокурор, която да не буди каквито и да било съмнения и да доведе до избор на кандидат, който е безспорен правен и морален авторитет.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВИСШИЯ
АДВОКАТСКИ СЪВЕТ:

Ралица Негенцова